

הגאוגרפיה העירונית של ישראל דיור, תחבורה, סביבה: בעיות ופתרונות

יום ראשון 7.5.2023 | 9:45-18:15

בניין 51, חדר 015, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

תוכנית הכנס

הגאוגרפיה העירונית של ישראל נמצאת במשבר עמוק. תהליכים מרחביים הרסניים יוצרים מציאות בעייתית, שאין ממנה דרך חזרה.

אנו עדים לניצול בזבזני של קרקע בשל הקמת שכונות ויישובים חדשים תוך הזנחת היכולת לנצל קרקע בתוך הערים; התעלמות מקיומו של משבר אקלים ופגיעה מתמשכת במשאבי הטבע והסביבה; פגיעה בביטחון המזון של ישראל בשל המרת קרקע חקלאית לפיתוח.

לנגד עינינו קמים מרחבים עירוניים ירודים, שבלוניים, חד-גוניים ומנותקים מסביבתם, שגורמים למשבר תחבורה ידוע מראש, בגלל הקושי המבני, בהווה ובעתיד, לחבר את הפיתוח החדש לתחבורה ציבורית ובגלל חוסר תיאום בין גורמי התכנון.

ההצדקה לתכנון החפוז היא קיומו של משבר דיור. עם זאת, מחקרים מראים כי המגורים שנבנים בעשורים האחרונים מיועדים לראש שרשרת הדיור, מחבלים באפשרות לייצר נישות אחרות למגורים. בחסות המדינה נוצרה בישראל אוליגרכיה של קבלנים. כך, הבנייה בקרקע המדינה תורמת לעליית מחירי הדיור.

חסמי השינוי ידועים ומוכרים. הם כוללים את הבעלות הציבורית על הקרקע שיוצרת מנופול קרקעי המקבע את אופן שיווק, התכנון והפיתוח של הקרקע. רכבים חדשים, דלק ושיווק קרקעות מהווים מקורות מרכזיים בהכנסות המדינה. במקביל, נתק מתמשך בין גופי התכנון הממשלתיים חושף ניגודי אינטרסים, חוסר הסכמה וקושי לשתף פעולה לאורך זמן. התוצאה העגומה היא קיומו של מלאי תכנוני עצום בדמות עשרות רבות של תוכניות מאושרות להקמת שכונות מגורים בעשורים הבאים, שמהוות פצצה תכנונית מתקתקת.

בכנס נפרט את הבעיות ונעסוק באיתור פתרונות למשבר

ההשתתפות בכנס היא ללא תשלום. נדרשת הרשמה מוקדמת בקישור הבא:

<https://forms.gle/TkjSbeNGpr8CtA7DA>

לפרטים נוספים: nurital@bgu.ac.il

סדר יום

התכנסות וקפה	9:30-10:00
פתיחה וברכות	10:00-10:15
פרופ' דויד וטשטיין , דיקן הפקולטה למדעי הרוח והחברה, אוניברסיטת בן-גוריון	
פרופ' נורית אלפסי , נשיאת האגודה הגאוגרפית הישראלית	
מושב ראשון הגאוגרפיה העירונית של ישראל: מפת האיומים יו"ר: נורית אלפסי	10:15-11:30
העירוניות בראי התכנון: ניתוח עומק של התוכניות למגורים יעל סויה ונורית אלפסי , אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	
אוטונומיה עירונית בישראל: שינויים במערכת היחסים בין העיר למדינה ניר ברק , אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	
מבט לישראל 2050: גידול האוכלוסיה כאתגר לאומי וגורם מניע למשברי הדיוור, התחבורה והסביבה יערה צעירי , הטכניון	
הבעיה: צפיפות בישראל אור יצקן , אוניברסיטת בר אילן	
הפסקה	11:30-11:45
מושב שני מערכת התכנון: איומים והזדמנויות יו"ר: ערן פייטלסון	11:45-13:15
מצעד האיוולת בשוק הדיוור והשלכותיו העירוניות ערן פייטלסון , האוניברסיטה העברית	
דיוור במשבר: כיצד השפיעה המחאה החברתית בקיץ 2011 על מדיניות הדיוור של ישראל רות חננאל והראל נחמני , אוניברסיטת תל אביב	
תכנון בחירום ארז צפדיה , מכללת ספיר	
שוד ושבר: מדיניות תכנונית מוטת משבר בישראל ובאיטליה רני מנדלבאום , ברברה פיצו וטליה מרגלית, אוניברסיטת תל אביב ואוניברסיטת ספיאנזה	
הפופוליזם של ידע טכנוקרטי ג'סי פוקס וטליה מרגלית, אוניברסיטת תל אביב	
הפסקת צהרים (ברחבי קמפוס)	13:15-14:30
מושב שלישי מבט אנליטי על הגאוגרפיה העירונית יו"ר: אורן יפתחאל	14:30-16:00
הפערים החדשים: הסכמי גג כמנגנון לאי-שוויון מרחבי שרון אשל , טליה מרגלית ואורן יפתחאל, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב ואוניברסיטת תל אביב	
התחדשות עירונית: מפת הקשיים בפרספקטיבה המקומית אראלה המילטון , אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	
קבורת ארץ ישראל: פתרון מסורתי וסביבתי למצוקת הקבורה רפי אוסטרופ , יו"ר המועצה הדתית, גוש עציון	
ערים בינלאומיות, ערים ישראליות ומדינת ישראל בראי פרקולציה היררכית נועה ליבוביץ ואפרת בלומנטל-ליברטל, אוניברסיטת תל אביב	
הפסקה	16:00-16:15
פאנל המתח בין שלטון מרכזי לשלטון המקומי בתכנון המרחב	16:15-17:45
מנחה: גיא נרדי, כלכליסט תומר גוטהלף – מתכנן מחוז דרום, מינהל התכנון טל אל על – סגן ראש העיר, באר שבע מאסה תותרי פאחורי – האוניברסיטה העברית אלה אלכסנדר , מנכ"ל עמותת "מרחב" ופורום אקלים ישראל	
שיחת סיכום נורית אלפסי , אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	17:45